

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра педагогіки

ЗАТВЕРДЖЕНО

Гуманітарно-педагогічний факультет

«18» червня 2026 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

КОМПАРАТИВІСТИКА В ОСВІТІ І НАУЦІ

Галузь знань А Освіта

Спеціальність – А1 «Освітні науки»

Освітньо-наукова програма: «Освітні, педагогічні науки»

Гуманітарно-педагогічний факультет

Розробник: професор кафедри педагогіки Васюк О. В., д-р пед. н., професор.

Київ – 2026 р.

Опис навчальної дисципліни «Компаративістика в освіті і науці».

Навчальна дисципліна є вибірковою. Дисципліна сприяє розумінню особливостей і тенденцій розвитку вищої освіти і науки, формування навичок аналізу чинників розвитку вищої освіти, зокрема шляхів інтеграції системи вищої освіти України в ЄПВО, якості освіти, особливостей використання інноваційних технологій як засобів її підвищення; формування розуміння інноваційного розвитку освіти у глобальному, регіональному та національному контекстах. Розкриваються питання студентоцентрованого навчання як сучасної парадигми освітнього процесу закладів вищої освіти, цифрових трансформацій освіти в сучасних умовах, питання академічної та наукової доброчесності, наукової та інноваційної діяльності закладів вищої освіти тощо.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь			
Освітній ступінь	доктор філософії		
Спеціальність	011 Освітні, педагогічні науки		
Освітньо-наукова програма	Освітні, педагогічні науки		
Характеристика навчальної дисципліни			
Вид	вибіркова		
Загальна кількість годин	120		
Кількість кредитів ECTS	3		
Кількість змістових модулів	2		
Курсовий проект (робота)	Не передбачено		
Форма контролю	Залік		
Показник навчальної дисципліни для денної, заочної та вечірньої форми навчання			
	денна форма навчання	вечірня форма навчання	заочна форма навчання
Курс підготовки (курс)	1	1	2
Семестр	2	2	2
Лекційні заняття	15	15	8
Практичні, семінарські заняття	15	15	8
Лабораторні заняття			
Самостійна робота	60	60	74
Індивідуальні завдання			
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	2	2	-

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Метою дисципліни «Компаративістика в освіті і науці» є формування компетентності порівняльного аналізу національної та зарубіжної вищої освіти; наукового та загальнокультурного світогляду шляхом осмислення закономірностей розвитку педагогічної науки й освіти в різних країнах; розвиток компаративістичного мислення здобувачів, спрямованого на пошук ефективних

шляхів наукового вивчення і коригування сучасних процесів, що відбуваються в освіті й науці; вміння застосовувати набуті знання в науковій і педагогічній діяльності у сфері національної та європейської науки й освіти.

Перелік освітніх компонент, які передують вивченню навчальної дисципліни (за їх наявності): педагогіка та управління закладами освіти, методика дослідження та організація підготовки дисертаційної роботи.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність: здатність генерувати ідеї, розв'язувати комплексні проблеми в галузі освіти (насамперед аграрної освіти) у процесі дослідницько-інноваційної та професійної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та професійної практики.

загальні компетентності:

ЗК01. Здатність до абстрактного та критичного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації із навчальних та наукових джерел державною та іноземними мовами.

ЗК06. Здатність критично осмислювати події та явища наукового життя для формування власної світоглядної позиції.

фахові (спеціальні) компетентності:

СК01. Здатність здійснювати освітню і науково-дослідницьку, управлінську діяльність на основі гуманістичного світогляду і глибокого проникнення в суть педагогічних процесів і явищ із використанням широкого кола наукових джерел.

СК03. Здатність виявляти й інтерпретувати актуальні проблеми аграрної освіти і педагогіки, пропонувати оптимальні шляхи їх вирішення, генерувати нові ідеї.

СК05. Здатність системно аналізувати теорію педагогіки в історичній ретроспективі, творчо впроваджувати її в сучасну освітню й наукову практику.

СК06. Здатність застосовувати сучасні досягнення в освіті та до цілісного розуміння основних тенденцій та закономірностей екологічного виховання, біономічних процесів, педагогічного процесу на різних етапах історичного розвитку педагогіки, аналізувати та порівнювати педагогічні проблеми, дотримуючись принципу зв'язку теорії з практикою.

СК08. Здатність до організації та проведення науково-педагогічної діяльності та управлінської діяльності у закладах вищої аграрної освіти з використанням теоретичних та методологічних напрацювань власного наукового дослідження та кращих програм менеджменту закладів вищої освіти, практик професійної діяльності на засадах академічної доброчесності, проектування та моніторинг освітнього процесу з урахуванням необхідних змін в освітній сфері, в діяльності науковців, управлінців і педагогів-практиків, діяти з позиції лідера.

СК09. Здатність до розробки науково обґрунтованих рекомендацій щодо вдосконалення педагогічних процесів.

Програмні результати навчання:

ПРН01. Оперувати концепціями та методологічними підходами, філософськими теоріями, проблемами з розвитку суспільства та аграрної освіти з урахуванням міжпредметних зв'язків.

ПРН04. Оперувати різними методами і засобами дослідницької діяльності педагога; аналізувати та застосовувати концептуальні моделі, науковий доробок вітчизняних та зарубіжних вчених, фундаментальні постулати та теорії екологічного виховання, новітні підходи до педагогічних досліджень та функціонування біономічних процесів; володіти способами збору, систематизації та обробки інформації, інтерпретації отриманих результатів, вивчення та творче застосування педагогічної спадщини і досвіду роботи педагогів-новаторів, уміннями робити висновки.

ПРН08. Користуватися законодавчою базою, що регламентує роботу закладу освіти (наукової установи); визначати мету інноваційної діяльності, обґрунтовувати необхідність внесення запланованих змін у наукову роботу та освітню діяльність; впроваджувати інноваційні прийоми в освітньому процесі аграрних закладів вищої освіти з метою мотивації здобувачів.

ПРН12. Дотримуватися основних норм, прийнятих науковою спільнотою, з урахуванням міжнародного досвіду спілкування; здійснювати особистісний вибір у морально-ціннісних ситуаціях, що виникають у професійній сфері діяльності; знати культурні відмінності міжетнічного спілкування, наукової специфіки; дотримуватися наукової професійної мови, усної і письмової комунікації.

ПРН14. Володіти формами, методами і засобами аналізу діяльності науково-педагогічних працівників; застосовувати індивідуальні і групові прийоми прийняття оптимальних рішень щодо організації та управління колективною творчою діяльністю, а також менеджментом закладів вищої освіти з урахуванням вітчизняного і зарубіжного досвіду, демонструвати лідерські якості, ефективно спілкуватися на професійному та соціальному рівнях на засадах наукової етики і академічної доброчесності у науковому дослідженні та їх поширення і впровадження в освітню практику.

2. Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна та вечірня форми				заочна форма			
	усьо го	у тому числі			усьо го	у тому числі		
		л	п	с.р.		л	п	с.р.
Модуль 1. Теоретичні основи компаративної педагогіки та методологія порівняльних досліджень								
Тема 1. Компаративна педагогіка як наука.	8	1	1	6	10	1	1	8
Тема 2. Історія розвитку компаративістики.	11	2	2	7	10	1	1	8
Тема 3. Соціально-економічні та політичні фактори розвитку освіти і	11	2	2	7	10	1	1	8

науки.								
Разом за модулем 1	30	5	5	20	30	3	3	24
Модуль 2. Трансформації систем освіти								
Тема 4. Реформування освіти: стратегічні пріоритети.	10	2	2	6	10	1	1	8
Тема 5. Модернізація освітньої діяльності вищої школи в зарубіжних країнах та в Україні.	10	2	2	6	10	1	1	8
Тема 6. Якість вищої освіти.	10	2	2	6	10	1	1	8
Разом за модулем 2	30	6	6	18	30	3	3	24
Модуль 3. Наукова та інноваційна діяльність закладів вищої освіти.								
Тема 7. Наукова та інноваційна діяльність закладів вищої освіти у світі.	15	2	2	11	15	1	1	13
Тема 8. Менеджмент вищої освіти в сучасному світі.	15	2	2	11	15	1	1	13
Разом за модулем 3.	30	4	4	22	30	2	2	26
Усього годин	90	15	15	60	90	8	8	74

3. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Компаративна педагогіка як наука.	1
2	Історія розвитку компаративістики.	2
3	Соціально-економічні та політичні фактори розвитку освіти і науки.	2
4	Реформування освіти: стратегічні пріоритети.	2
5	Модернізація освітньої діяльності вищої школи в зарубіжних країнах та в Україні.	2
6	Якість вищої освіти.	2
7	Наукова та інноваційна діяльність закладів вищої освіти у світі.	2
8	Менеджмент вищої освіти в сучасному світі.	2

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Предмет, завдання, методи і функції компаративної педагогіки.	1
2	Компаративна педагогіка в системі сучасних педагогічних знань.	2
3	Соціально-економічні та політичні фактори розвитку освіти і науки у світі.	2

4	Реформаційні процеси сучасної освіти.	2
5	Модернізація освітньої діяльності вищої школи в зарубіжних країнах та в Україні.	2
6	Забезпечення якості вищої освіти.	2
7	Наукова та інноваційна діяльність закладів вищої освіти у світі.	2
8	Менеджмент вищої освіти в сучасному світі.	2

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Сучасні порівняльно-педагогічні дослідження	6
2	Діяльність міжнародних організацій у аспекті вирішення глобальних проблем у освіті (на прикладі конкретної організації)	7
3	Характеристика системи освіти зарубіжних країн. Особливості організації та діяльності закладів вищої освіти	7
4	Реформи в системах освіти зарубіжних країн (на прикладі конкретної країни)	6
5	Модернізація освітньої діяльності вищої школи (на прикладі конкретної країни). Компетентнісна освіта. Європейська та національна рамки кваліфікацій	6
6	Міжнародне правове регулювання забезпечення якості вищої освіти. Досвід університетів щодо забезпечення якості вищої освіти (на прикладі конкретної країни та університету)	6
7	Наукова та інноваційна діяльність закладів вищої освіти.	11
8	Практична реалізація менеджменту у вищій освіті зарубіжних країн.	11

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- усне або письмове опитування;
- співбесіда;
- тестування;
- самооцінювання.

7. Методи навчання:

- методи проблемного навчання;
- кейс-метод;
- метод проєктного навчання;
- метод навчання через дослідження;
- метод навчальних дискусій та дебат;
- робота в парах, у групах;
- мозковий штурм;
- метод гейміфікованого навчання;

- лекційний метод, розповідь, пояснення, бесіда;
- ілюстрування, демонстрування;
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, складання реферату);
- порівняння.

8. Оцінювання результатів навчання.

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України».

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1. Теоретичні основи компаративної педагогіки та методологія порівняльних досліджень		
Практична робота 1. Предмет, завдання, методи і функції компаративної педагогіки.	ПРН01, ПРН09, ПРН11. Знати понятійно-категоріальний апарат, завдання та методологію компаративної педагогіки. Вміти визначати місце компаративної педагогіки в системі інших наук. Володіти здатностями використання в освітньому процесі основних методів порівняльно-педагогічного наукового дослідження, використовуючи методи компаративної педагогіки для вирішення різних професійних задач. Знати основні етапи розвитку компаративістики як науки, головні досягнення кожного із періодів, дослідників та головну тематику їхніх робіт. Вміти на основі аналізу першоджерел, виокремлювати об'єкт і предмет порівняльного дослідження, визначати проблеми, які піднімаються у працях. Знати об'єктивні тенденції взаємопроникнення, взаємозбагачення національних культур, формування єдиного поля світової культури і досвіду виховання, єдиного світового освітнього простору; різне ставлення у порівняльній педагогіці до глобалізації в освіті; специфіку діяльності міжнародних організацій у аспекті вирішення глобальних проблем у освіті. Вміти цінувати та поважати різноманітність та	10
Самостійна робота 1. Сучасні порівняльно-педагогічні дослідження.		12
Практична робота 2. Компаративна педагогіка в системі сучасних педагогічних знань.		12
Самостійна робота 2. Діяльність міжнародних організацій у аспекті вирішення глобальних проблем у освіті (на прикладі конкретної організації).		12
Практична робота 3. Соціально-економічні та політичні фактори розвитку освіти і науки у світі.		12
Самостійна робота 3. Характеристика системи освіти зарубіжних країн. Особливості організації та діяльності закладів вищої освіти.		12
Модульна контрольна робота 1		30

	мультикультурність; реалізовувати вертикальну та горизонтальну професійну мобільність у вітчизняному та світовому освітньому та науковому просторі. Розуміти економічну ефективність сфери освітніх послуг.	
Разом за модулем 1		100
Модуль 2. Трансформації систем освіти		
Практична робота 1. Реформаційні процеси сучасної освіти.	ПРН1, ПРН8, ПРН9, ПРН11.	10
Самостійна робота 1. Реформи в системах освіти зарубіжних країн (на прикладі конкретної країни).	Знати основні тенденції реформування сучасних освітніх систем. Вміти встановлювати і пояснювати взаємозв'язок педагогічних явищ і фактів,	12
Практична робота 2. Модернізація освітньої діяльності вищої школи в зарубіжних країнах та в Україні.	усвідомлюючи сучасну педагогічну дійсність; аналізувати педагогічні проблеми. Знати сутність поняття “грамотність”, освіта впродовж життя, зокрема форми неперервної освіти в різних країнах сучасного світу; особливості розвитку освіти на всіх її рівнях; значення приватних закладів освіти в системі неперервної освіти,	12
Самостійна робота 2 Модернізація освітньої діяльності вищої школи (на прикладі конкретної країни). Компетентнісна освіта. Європейська та національна рамки кваліфікацій.	моделі підготовки педагогічних кадрів в сучасному світі, основні тенденції педагогічної освіти, освіти дорослих. Усвідомлювати та вміти аналізувати тенденції розвитку освіти, а саме європейські трансформації в освіті та науці. Розуміти компетентнісний підхід у освіті, аспекти студентоцентрованого навчання як сучасної парадигми освітнього процесу закладів вищої освіти, цифрових трансформації освіти в сучасних умовах, питання академічної та наукової доброчесності у вищій освіті. Вміти застосовувати означені підходи в освітньому процесі закладів вищої освіти. Розуміти Європейську та національну рамки кваліфікацій, вміти користуватися ними в аспекті співставлення рівнів освіти.	12
Практична робота 3. Забезпечення якості вищої освіти.	Знати критерії якості освіти в провідних країнах світу, поняття “якість вищої освіти”, забезпечення якості вищої освіти в Європейському освітньому просторі, документи щодо міжнародного правового регулювання забезпечення якості вищої освіти.	12
Самостійна робота 3. Міжнародне правове регулювання забезпечення якості вищої освіти. Досвід університетів щодо забезпечення якості вищої освіти (на прикладі конкретної країни та університету).		
Модульна контрольна робота 2		30

	Вміти висвітлити досвід європейських університетів щодо забезпечення якості вищої освіти, виявляти можливості використання ефективного зарубіжного педагогічного досвіду у вітчизняній системі освіти, адекватно і толерантно ставитися до зарубіжного педагогічного досвіду; самостійно аналізувати систему забезпечення якості вищої освіти університетів.	
Разом за модулем 2		100
Модуль 3. Наукова та інноваційна діяльність закладів вищої освіти		
Практична робота 1. Наукова та інноваційна діяльність закладів вищої освіти у світі.	ПРН1, ПРН8, ПРН9, ПРН11. Розуміти розвиток дослідницької діяльності університету, зокрема етапи, функції. Знати моделі державної підтримки університетських досліджень та аналізувати досвід розвинених країн.	20
Самостійна робота 1. Наукова та інноваційна діяльність закладів вищої освіти.	Вміти показати місце університету в інноваційній системі суспільства. Розрізняти традиції та інновації в управлінні науковими дослідженнями у глобальному, європейському та національному просторах.	15
Практична робота 2. Менеджмент вищої освіти в сучасному світі.	Вміти розробляти рекомендації щодо удосконалення управління науковою роботою університету (структурного підрозділу), в якому Ви навчаєтеся або працюєте.	20
Самостійна робота 2. Практична реалізація менеджменту у вищій освіті зарубіжних країн.	Знати тенденції розвитку менеджменту вищої у ЄПВО. Вміти аналізувати менеджмент розвитку університету та ризик-менеджмент у сучасній вищій освіті.	15
Модульна контрольна робота 3.	Використовувати досвід менеджменту міжнародної діяльності університету в Україні. Розуміти аспекти фандрейзингу в університеті як управлінську стратегію. Вміти аналізувати організацію менеджменту на прикладі одного із закладів вищої освіти, виокремлювати специфіку, будувати схему цього процесу.	30
Разом за модулем 3		100
Навчальна робота	(M1 + M2+ M3)/3*0,7 ≤ 70	
Залік, екзамен	30	
Разом за курс	(Навчальна робота + екзамен) ≤ 100	

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу.
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в онлайн формі за погодженням із деканом факультету).

9. Навчально-методичне забезпечення

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=150>);
- конспекти лекцій та їх презентації (в електронному вигляді);
- підручники, навчальні посібники;
- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної форми здобуття вищої освіти.

10. Рекомендовані джерела інформації

Основні

- Васюк О. В. Порівняльна педагогіка: підруч. Вид. 2-ге, доп. і перероб. Київ: Видавець ФОП Ямчинський О. В. Виготовлювач ТОВ «ЦП «Компринт», 2024. 582 с.
- Васюк О. В. Порівняльна педагогіка: підруч. Київ – Ніжин: Видавець ПП Лисенко М. М., 2016. 412 с.
- Сбруєва А. А. Порівняльна педагогіка вищої школи: національний, європейський та глобальний контексти: навч. посіб. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2021. 319 с.
- Якість вищої освіти: теорія і практика: навч.-метод. посібн. За наук. ред. А. Василюк, М. Дей; кол. авторів: А. Василюк, М. Дей, В. Базелюк (та ін.); НАПН України, Університет менеджменту освіти. Київ; Ніжин: Видавець ПП Лисенко М. М., 2019. 176 с.

Допоміжні

1. Бабушко С. Р. Гендерність у неформальній/інформальній освіті дорослих: європейські практики. *Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи*. 2021. № 2. Том 20. С. 10–20.
2. Бойчук І., Козаченко Г. Реалізація студентоцентрованого навчання як сучасної парадигми освітнього процесу закладів вищої та фахової передвищої освіти. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2021. № 2 (106). С. 182–193.
3. Будапештсько-Віденська Декларація про створення Європейського простору вищої освіти (Будапешт, Відень, 12 березня 2010 р.). [http://www.edupolicy.org.ua/files/Budapest-Vienna_Declaration\(2010\).pdf](http://www.edupolicy.org.ua/files/Budapest-Vienna_Declaration(2010).pdf) (дата звернення 10.06.2025 р.).
4. Вища освіта різних країн світу: монографія. За наук. ред. О. І. Шапран. Переяслав: ФОП Домбровська Я. М., 2020. 488 с.
5. Відділ зарубіжних систем педагогічної освіти і освіти дорослих Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України. Офіційний сайт. <http://ipood.com.ua/viddil-zarubijnih-sistem-pedagogichno-osviti-i-osviti-doroslih/> (дата звернення 10.06.2025 р.).
6. Відділ порівняльної педагогіки Інституту педагогіки НАПН України. Офіційний сайт. <https://comparlab.org.ua/> (дата звернення 10.06.2025 р.).
7. Гаращук О. В., Куценко В. І. Інтеграція освіти України в контексті викликів і загроз (досвід США). *Збірник наукових праць ЧДТУ. Серія: Економічні науки*. 2022. Вип. 65. С. 25–31.
8. Голяд І., Тропіна М. Тенденції та інновації професійної освіти в умовах сучасних трансформаційних процесів. *Сучасні тенденції розвитку освіти й науки: проблеми та перспективи*: зб. наук. пр. Київ–Львів–Бережани–Кельце. 2022. Вип. 10. С. 23–29.
9. Державна служба статистики України: офіційний сайт. <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення 10.06.2025 р.).
10. Європейський Союз: посібн. для журналістів. Київ: Представництво Європейського Союзу в Україні, 2020. 130 с.
11. Інститут освіти впродовж життя ЮНЕСКО. Офіційний сайт: <https://www.uil.unesco.org/en/unesco-institutehttps://www.uil.unesco.org/en/unesco-institute> (дата звернення 10.06.2025 р.).
12. Каленюк І. Глобальний ринок вищої освіти: динаміка та турбулентність. *Університетська освіта*. 2020. №7. С. 28–33. https://ir.kneu.edu.ua/bitstream/handle/2010/35568/uo_20_7_5.pdf?sequence=1&isAllowed=y (дата звернення 10.06.2025 р.).
13. Кремень В. Г. (ред.) Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні (До 30-річчя незалежності України): монографія. Національна академія педагогічних наук України. Київ: КОНВІ ПРИНТ. 2021. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/726223/1/nac%20dopovid%202021%20color%201%20%281%29.pdf> (дата звернення 10.06.2025 р.).
14. Кремень В. Г., Биков В. Ю., Ляшенко О. І., Литвинова С. Г., Луговий В. І., Мальований Ю. І., Пінчук О. П., Топузов О. М. Науково-

методичне забезпечення цифровізації освіти України: стан, проблеми, перспективи: Наукова доповідь загальним зборам НАПН України “Науково-методичне забезпечення цифровізації освіти України: стан, проблеми, перспективи”, 18–19 листопада 2022 р. *Вісник НАПН України*. 2022. № 4(2). С. 1–49.

15. Лабораторія зарубіжних систем професійної освіти і навчання Інституту професійно-технічної освіти НАПН України. Офіційний сайт. <https://ivet.edu.ua/labs/isvet> (дата звернення 10.06.2025 р.).

16. Локшина О. Стратегія європейського співробітництва у галузі освіти і навчання у 2021–2030 рр. *Український педагогічний журнал*. 2022. № 4. С. 5–17. <https://uej.undip.org.ua/index.php/journal/issue/view/38/9> (дата звернення 10.06.2025 р.).

17. Лузік Е., Демченко Н., Проскурка Н. Світові моделі університетської освіти в системі дистанційного навчання. *Вісник Національного авіаційного університету. Серія: Педагогіка. Психологія: зб. наук. пр.* 2020. Вип. 2(17). С. 41–47.

18. Лук’янова Л. Б. Законодавче забезпечення освіти дорослих в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку. *Вісник НАПН України*. 2020. № 2(2). С. 1–5.

19. Міжнародне бюро освіти ЮНЕСКО. Офіційний сайт: <http://www.ibe.unesco.org/countries/countrydossiers.htm> (дата звернення 10.06.2025 р.).

20. Міжнародний інститут планування освіти ЮНЕСКО. Офіційний сайт; <https://www.iiep.unesco.org/en> (дата звернення 10.06.2025 р.).

21. Назукова Н. М. Державне фінансування освіти як фактор економічного зростання. *Економіка і прогнозування*. 2020. № 2. С. 97–119.

22. Організація економічного співробітництва та розвитку. Офіційний сайт: <https://www.oecd.org/about/> (дата звернення 10.06.2025 р.).

23. Паризьке комюніке. <https://mon.gov.ua/storage/app/media/news/%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8/2018/06/06/12/paris-communiqueenua2018.pdf> (дата звернення 10.06.2025 р.).

24. Погляд на освіту 2022: показники ОЕСР. <https://nqa.gov.ua/news/poglad-na-osvitu-2022-pokazniki-oesr/> (дата звернення 10.06.2025 р.).

25. Постригач Н. О. Діяльність провайдерів освітніх послуг у сфері освіти дорослих Туреччини. *Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи*. 2022. Вип. 1 (21). С. 156–170.

26. Про вищу освіту: Закон України. Відомості Верховної Ради. 2014. № 37–38, ст. 2004.

27. Про освіту: Закон України від 05.06.2017 № 2145-VIII. *Відомості Верховної Ради*. 2017. № 38–39 ст. 380.

28. Рада Європи. Офіційний сайт: <https://www.coe.int/en/web/education/cdpre> (дата звернення 10.06.2025 р.).

29. Рилова О. Ю. Світові тенденції розвитку вищої освіти та її якість. *Актуальні проблеми філософії та соціології*. 2022. № 32. С. 98–102.

30. Романовська О. О., Романовська Ю. Ю., Романовський О. О. Досвід вищої освіти Сполучених Штатів Америки XX-XXI століть. Книга 4. Особливості академічного (університетського) підприємництва у США другої половини XX – початку XXI століть: навч. посіб. Київ: Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова. 2020. 240 с.
31. Савенко О. Вплив глобалізаційних процесів на розвиток системи освіти дорослих. *Проблеми освіти*. 2021. Вип. 2(95). С. 25–39.
32. Сальніков О. О., Козлова Л. В. Реалізація концепції навчання протягом життя в управлінні персоналом на публічній службі: деякі теоретичні аспекти. *Public Administration and Regional Development*. 2020. № 10. С. 1223–1246.
33. Сисоєва С. Цифровізація освіти: педагогічні пріоритети. *Освіта і суспільство*. 2021, № 10–11, С. 8–9. https://naps.gov.ua/ua/press/about_us/2545/ (дата звернення 10.06.2025 р.).
34. Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2022-2032 роки. <https://mon.gov.ua/osvita-2/vishcha-osvita-ta-osvita-doroslikh/strategiya-rozvitku-vishchoi-osviti-v-ukraini-na-2022-2032-roki> (дата звернення 10.06.2025 р.).
35. Теоретико-методичні засади забезпечення якості освіти: монографія. [Д. В. Карамишев, Н. М. Гришина, О. В. Грибко, Т. В. Ревенко та ін.]. Харків: Вид-во ХарПІ НАДУ “Магістр”, 2020. 180 с.
36. Удосконалення фінансування системи освіти України як передумова успішного реформування: монографія. За ред. С. Л. Лондара. Київ, 2021. 274 с.
37. Фінагіна О. В., Бітюк І. М., Матвієнко О. Д., Гудима Д. М. Принципи розвитку українського освітнього простору в умовах інформаційної економіки: креативні підходи та європейський досвід. *Зб. наук. пр. ЧДТУ. Серія: Економічні науки*. 2022. Вип. 65. С. 16–24.
38. Худавердієва В. Тенденції цифрової трансформації освіти в сучасних умовах. *Педагогічні науки та освіта*. 2022. Вип. XL–XLI. С. 102–109.
39. Центр порівняльної професійної педагогіки. Офіційний сайт. <https://ipood.com.ua/centr-porivnyalno-profesiyno-pedagogiki/> (дата звернення 10.06.2025 р.).
40. Чекіна В. Д., Воргач О. А. Вплив витрат на освіту на економічне зростання: емпірична оцінка. *Економіка промисловості*. 2020. № 3 (91). С. 96–122.
41. Юрченко А. М., Краус К. М., Краус Н. М. Інституційні засади управління фінансовим забезпеченням закладів освіти: світовий досвід та українська практика. *European scientific journal of Economic and Financial innovation*. 2022. № 1(9). С. 16–33.
42. Vasiuk, O., Vygovska, S., Malyshevskiy, O., Nychkalo, N., Malyshevskaya, I., & Zorochkina, T. (2022). Motivation Discourse of Student's Personality in Educational Activity. *Revista Romaneasca Pentru Educatie Multidimensionala*, 14(1), 196-214. <https://doi.org/10.18662/rrem/14.1/514>.
43. Nataliia Hrechanyk, Oksana Vasiuk, Lesya Matsenko, Nataliia Folomieieva, Oleksii Koriakin & Svitlana Vyhovska. Development of Higher

Education of the XXI Century in the World Context in the Face of Global Challenges. *Journal of Curriculum and Teaching*. 2023. Vol. 12, No. 5, Special Issue 2023. DOI: <https://doi.org/10.5430/jct.v12n5p96>
<https://www.sciedupress.com/journal/index.php/jct/article/view/24701>